

nr. 3 i forhold til denne lov betegner en ikke uvæsentlig udvidelse. I tidligere forslag er optaget en bestemmelse om, at en minister er ansvarlig for en underordnet handling, når denne er foretaget i henhold til en speciel bemyndigelse fra ministeren. I de tilfælde, der her haves for øje, følger ministerens ansvar imidlertid klart af straffelovens medvirkenregler, jfr. forslaget § 2, og en speciel, præciserende regel er således upåkrævet.«

Efter almindelige strafferetlige principper må den underordnedes undladelse af at opfylde en handlepligt behandles efter samme regler som en strafbar handling, hvis undladelsen retligt må sidestilles med den positive virksomhed, som loven nærmest har haft for øje, jfr. side 21 i Stephan Hurwitz: Den danske Kriminalret, alm. Del, 4. udg. ved Knud Waaben.

En minister kan således i medfør af ministeransvarlighedslovens § 3, nr. 2 og 3, dømmes for medvirken til en underordnet strafbar handling eller undladelse, hvormed ministeren ikke var bekendt, hvis den har været et nødvendigt eller naturligt middel til gennemførelse af en beslutning, for hvilken ministeren er ansvarlig, eller han har fremmet handlingens udførelse ved ikke i rimeligt omfang at føre tilsyn eller fastsætte instrukser.

Uden for de særlige tilfælde af medvirken, der er reguleret af § 3 i ministeransvarlighedsloven, kan en minister endvidere dømmes i det omfang, dette følger af straffelovens almindelige medvirkenregel.

I folketingsudvalgets betænkning over lovforslaget udtales herom, (FT 1963-64, tillæg B, sp. 375):

»Under udvalgets forhandlinger med justitsministeren vedrørende den i forslaget § 3 indeholdte regel om en ministers ansvar for medvirken til en underordnet handling har der været enighed om, at en ministers ansvar efter denne regel ikke er betinget af, at det strafbare forhold, der er begået af den underordnede, kan tilregnes denne som forsætligt eller uagtsomt. At en minister således kan blive ansvarlig for sin medvirken, uanset at den underordnede er ansvarsfri af subjektive grunde, er i overensstemmelse med almindelige strafferetlige principper vedrørende medvirken.«

For så vidt angår omfanget af ministerens pligt til at føre tilsyn og fastsætte instrukser bemærkes følgende i justitsministerens fremsættelsestale (FT 1963-64, sp. 791):

»Principiel interesse knytter sig navnlig til § 3, nr. 3, der fastslår, at en minister er ansvarlig for en underordnet handling, hvis han har undladt at forebygge handlinger af den pågældende beskaffenhed ved i rimeligt omfang at føre tilsyn og fastsætte instrukser. Dette svarer til, hvad der i dag er almindelig anerkendt praksis, således at ansvarets omfang varierer efter sagernes art, ministeriernes størrelse og organisatoriske forhold. Det er f.eks. givet, at ministerens ansvar er et andet ved handlinger foretaget af en overordnet tjenestemand i et departement end ved handlinger foretaget af en tjenestemand i et direktoratet eller i den lokale administration.«

4. Som nævnt ovenfor under pkt. 1 kan en minister efter § 5 i ministeransvarlighedsloven bl.a. straffes, hvis han tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter hans stillings beskaffenhed. Til disse pligter hører efter justitsministeriets opfattelse en selvstændig pligt til som øverste forvaltningschef at sikre en sådan tilrettelæggelse af arbejdsgangen, at ministeren bliver orienteret om alle væsentlige sager eller spørgsmål under hans ressort. Det er dog også i sådanne tilfælde en forudsætning for at ifalde strafansvar, at ministeren handler forsætligt eller af grov uagtsomhed.

Spørgsmål 8 til justitsministeren:

»Under henvisning til justitsministeriets notat af 26. oktober 1984 om »dagpengeundersøgelsen«, afsnit III, punkt 3, vedrørende et retligt ansvar for de personer, der har været arbejdsministre under sagens forløb, bedes oplyst, om det ved vurderingen af en ministers ansvar for en bestemt praksis efter justitsministeriets opfattelse må bedømmes som en formildende omstændighed, at den pågældende praksis er »overtaget« fra tidligere ministre.«

Svar:

Efter § 2 i lov nr. 117 af 15. april 1964 om ministres ansvar finder borgerlig straffelovs almindelige del anvendelse i sager, der er omfattet af ministeransvarlighedsloven.